Germanica Versio hujus Concionis reperitur in Collect. Polono-Svecicis T. III. n. 32.

11

✠

WIÁRA

Wobroćie przećiwnego ſcześćia nigdy nie záchwiana,

Doſtoieńſtwo Majeſtatu Páná ſwego, Náiaśnieyſzego

JANA KAZIMIERZA,

Polskiego y dziedzicznego Szwedzkiego Krolá, &c. &c. &c.

Státecznie nad fortuny y zdrowie ſwe miłuiących poddanych Przeſtawney Rády Miáſtá Gdanſkiego:

Po Triumfalnym do niego wiezdzie J.K.Msci Wysłavviona

Kazaniem W. X. SEVERINA KARWATA Societatis JESU Theologa Káznodzieię J.K. Mośći, w niedzielę 24. po swiątkach w kośćiele u Pánien Zakonnych Brigidy S.

R. P. M. DC. LVI.

[Gdańsk, Förster 9. druk. F. Chr. Rhete] verte!

CENSURA.

Cùm concionem ad S.R.M. Sereniſsimi

JOANNIS CASIMIRI,

Poloniæ ac Sveciæ Regis, Gedani in Eccleſia Monialium S. Brigittæ à R. P. Severino Karwat Societatis Jesu habitam, aliquot S.R.E. Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, facultatem facimus Georgio Fôrstero S.R.M. typographo, pro eâ nobis ſupplicanti, ut typis mandetur: cuius rei gratiâ has literas manu noſtra ſubſcriptas, ſigilloq; noſtro munitas damus.

GEDANI 18. Decembris 1656.

XIX 162

Stanislaus Swiecicki Epiſcopus Spigacenſis Suffraganeus Samogitiæ, Officialis Gedanenſis & Pomeraniæ.

Ná Niedzielę 24. po Swiątkách

Et fit arbor ita ut volucres cœli veniant, & habitent in ramis ejus. Matth. 13.

Y sstaie się drzewem, ták iź ptástwo powietrzne przychodźi, y mieszká ná nich, u Matt. 13.

KRole y Monarchy Ziemskie/ że pismo Boże często w drzewach hieroglifikuie rzecz jest tak pewna/ iż na nie dowodow żadnych nietrzeba. By niebyło inszey proby/ Daniel tłumacząc sen Nabuchodnozorowi Kaldayskiemu Monarsze mowi Dan. 4. Arbor quam vidisti, tu es Rex. Przez ptastwo zás Niebieskie/ ktore śie na gałeziach te° drzewa gnieżdżi/ Grzegorz S: poddáne ich rozumie/ sługi/ Dworzany/ Hołdowniki/ Vdzielne Xiażeta: bo ci tulą śie pod Panow swych protectią jako ptaszkowie pod gałąski y liśćie drzewa. Wiec gdyby mie kto spytał w iakiey taiemnicy Duch S. poddanne Krolewskie w ptawstwie symbolizuie/ rzekł bym z Dawidem w Psal. 145. Ze podobno dlatego aby Krolowie nie tak ich przyiaźni wierzyli jáko artykułom wiary; Nolite confidere in Principibus, in filiis hominum in quibus non est salus: poniewaz ludzka przyiaźn skrzydláta jest/ omylna/ zdradliwa y pierzchliwa jako powietrzne ptastwo/ ktore trybem jaskułeky słowikow/ kukułek/ y szpakow/ lecie śliczenie spiewaiac przy gospodarzu gdy im dosypuie stoia; na zime abo chrapieia/ abo mienieia abo odlatuia. Co tak ślicznie jako zwykł opisał Seneca. Felicitate florentes amicorum Dan. 4. Psal. 145. Sen. epist. 9.

rum

rum turba circumſedet: circa everſos ingens ſolitudo eſt: & inde amici fugiunt, ubi probantur. Tey Poganina Chrześćiańſkiey propoſitiey natym kazaniu dowodze/ abysmy ſobie Chrześćianie ten ſproſny Wiernośći przeciw Panu nieſtatek obrzydzili. A. M. D.G.

Nietego znać świata áni owey ktora ſwoie intereſſa nad Bogá y cnote przekłada Polityki/ludzie oni Apoſtolśćy byli: ktorzy Panu odwa palca do śmierći przymierzaiącemu/ gdy na burzliwe morze przeciw rozboynym Aqilonom/przeciw wichrom pułnocnym/ miedzy pożeráiące Charibdy y Scylle/miedzy zdrádliwie wodami pokryte ſkáły/w małą wśiada łodke/ tak odważne ſeguito czynią/że zań gotowi kłaść zdrowie y fortuny swoie. Aſcendente eo in naviculam,

Matth. 8. ſecuti ſunt eum diſcipuli ejus. Ledwie co śie od brzegu okręcił odbiie álić go ſtraſzna zalewa falla: Ecce motus magnus factus eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus. Powſtaią rożygrane wiátry / wzburzone morze ſtraſzliwie śie nadyma/ ſzturmuią podnieſionepod Niebioſa wały/trzeſzczą maſzty / targaią śie żágle już śie wierzchem pogrążoney łodki wody z ſzumem leią: nie ſchodziw takim zamieszaniu y na domowym Zdraycy: á wierni poddani Pana do oſtatniey koſzule nie odſtępuią y przynimkłádą gardła swoie. Nie widać aby śie kto z tonącego okretku do czołnika cudzego wykradał/y wynoſił z ſkárby/aby zdeſzczką jaką zbarki oderwaną wpław do portu zamyſlał: Nie ſłychać áby rozboyniczych Protectorow głową Páńſką na świą obrone z mocnemi zaciągał flotami. Gotowi wſzyśćy z Panem tonącym potonąć raczey niż mu poprzyśiężoney niedotrzymac wiary. Na iego ſamego ſpuśćiwſzy śie Boſką opatrzność wołaią. Domine ſalva nos perimus. Czy widziána

Matth. 8. kiedy / czy ná świećie ſłychana wierność? Prawda że ie też był ſobie Pan oſobliwemi zniewolił dobroczynnośćiami / każdego ſzczęśćia ſwego czynił ie vczeſtnikami. Siadali znim o bok u iednego ſtołu/pili gemba cudowne

Joan. 2. w Ca-

w Canie Galileyſkiey na weſelu wino ; nie omieſzkali Pan- Joan. 6,13.
ſkiey dyſtributiwy jego/kiedy raz y drugi na Woyſka swe Matt.15 u 37.
hoynie chleb krolewſkidzielił: vpraſzali bogate pozdraycach Matth 19,28.
Lucyferowſkich/ po rebellizantach Niebieſkich wakanſe: Joan.11, 43.
asiſtowali gdy chorobom/ y śmierći/ y pieklu rozkazował/ Marc.5, 41. Joan. 5, 8.
gdy na gorze Tabor w ſplendezzy Boſkiego Maieſtatu ſta- Matth. 17, 2.
wił: ale go też y woſtatniey (jako dobry ſługa winien) nie
odbiegali przygodzie Aſcendente eo in naviculam, ſecuti ſunt
eum diſcipuli ejus. Niewyſtawiona cnota: ále jey v swiata
o kośći.

Niech nam zá namocnieyſzy dowod przed śie wzietey
materiey ſtawa powaga Boſkiego Kaznodzieie/ktory Mo-
narchy ziemſkie przeſtrzegaiac aby śie ná ludziach znali/na-
piſał im polityczny jeden aforiſm/ktorego śie trzymáiąc w-
przybie raniu ſobie/przychylnych ſług pobładzic nie moga/
áby ie nie wſzcześćiu/ ále wprzygodzie iakiey swoiey przy-
mowáli. Eccl. 6. Si posſides amicum, in tentatione posſide eum, & Eccl. 6. 7.
ne facilè credas ei. Czemu? Eſt enim amicus ſecundùm tempus
ſuum, & non permanebit in die tribulationis, jakoby rzekł wiele
przyiaciol wiele ſług znaydzieſie v swiata: ale wiecey ta-
kich/ ktorzy śie nie Panom/ ále ſzcześćiu ich kłaniaia/co trzy-
maia wiare czaſu swego/ co nie perſonie/ ale czaſom ſłuża:
a ći nieſtatkuia wżyczliwośći/ bo jako przećiwny wiatrek
jaki wionie. Cum fæce ſiccatis amici, diffugiunt cadis. Przeciw-
ko tym wydał dekret proſcriptiey Pythagoras. Hirundinem Horat.
domi ne alito, dla tego że jeſt fałſzywych przyiaciol/y zywym Pythagor.
zdraycow wierutnych hieroglifikiem / przyiacoł ſecundùm
tempus ſuum: lecie y na wioſne vprzykrzonym wrzaſkiem go-
ſpodarſkie napełniaiac vſzy cisnie śie do okien y w nich brzyd-
kie swoie zakłada lepionki . Przyidzie jeśien y zimá/przy
padronie swoym żadna nie zoſtaie/hurmem wſzyſtkie leca/
gdzie o ciepłe czuia. Przyiaciele ſecundum tempus ſuum, & non
permanebunt in die tribulationis. Własni Merkuruſzkowie o-
wo żywe ſrebro/ktore tak scisła kompania rzekłbys że on
Æneaſza fidus Achates, do złota przyſtaie/tak nierozerwana

 napo-

napozor ligą żeby ſie komu zdało/ iż nie rozdzieli tylko
rydeł á motyka. Niechże jeno wpiec ogniſty złoto probierz
jáki rzuci/ alić moy Merkuriuß A Dio, z dymem na powie-
Jon. 4, trze. Blußczyki własne Jonaßowe ktore wnocy dla wcza-
ſu gośćia rozciągáią liſt swoy na chłodniki/ á gdy ſłonce pa-
lic wpołudnie pocznie/ zwiąią śie y wnet vſycháią. Włá-
Joſ. 6. ſne Jerichunſkie mury koßtem wielkim poſtawione/ czáſu
pokoiu obywatelom swym mocną obiecuią obronę: á ná
pierwßy okrzyk nieprzyiacielſki/ na pierwßą trąb allarme
Gen. 8, 6. z fundamentu lecą. Kruk Noego własny pod czas Walne-
Ovid. go potopu gdy (omnia Pontus erant, deerant quoque littora Pon-
to) Gdy ſtraßna wßyſtkich z ludzmi zabierała powodz/ tulił
śie do Arki/ y admirałowi swemu kortezowáł/ pochlebo-
wał niezbyty ſalutator, á ledwo co deſcz vſtał á pochlebca
ścierw zwietrzył/ zá goſpode ani podziekowawßy odlećiał/
nie nawiedził potym y ßtuczki mięſá jáko on Heliaßowi/ nie
przyniosł pracuiącemu w pocieczoła oraczowi/ ani ną
dobrodziejowi swemu. Chamæleontowie ktorzy zczáſem
odmieniáią y barwę y ſcenę/ y jáko ßczęśćie zagra/ tak ſkaczą.
Wietrzniki zá wiatrem fortuny tam y ſam biegáiące. A-
Matth. 11, 7. rundines vento agitatæ iáko ie ſam Zbawićiel nazywa. Amici
ſecundum tempus ſuum, & non permanebūt in die tribulationis: O
ktorych ſlicznie nápiſał Origines lib. 3. in Iob. Tales profectò
Orig. lib. 3. in Job. ſunt homines malevoli & ingrati: qui cum bene eſt cuilibet tunc il-
li amici ſunt, & ſinceri atque puri eſſe videntur: cum cuilibet tribu-
latio advenerit, tunc videlicet illi diſcedunt, deſpiciunt & oblivi-
ſcuntur.

A jeßliß ktora ludzi Condicya ták brzytkiego zá obro-
tem fortuny nieſtatku fałßywych przyiaćioł doznawa/ tedy
ſtan oſobliwie Panski Monárchow Ziemſkich. Pánowie
moi bądzcie tego pewni że Pałace waße pełne ſą jaſkułek:
w giardinách waßych/ rozumieycie że śie wiecey niżli Cy-
prißow/ palm/ pomarancz y malogranatow rodzi Jona-
ßowych blußczow. Nieufaycie belluardom/ baßtom/ wie-
zom/ palaſadom miaſt y prowincy waßych/ doznawßy w To-
run-

runſkich / Elbiąſkich / Malborſkich fortecach z drady Jerichuntſkich murow. Floty waſze poki swiat swiatem niepodobna aby zoſtawac miały bez Noego krukow. Bez Chamæleontow/wietrznikow y chwieiącey śie tam y ſam za lada wiatrem trzciny/ żeby kto z was od wiekow panował/ rzecz jeſt nieſłychana. Te z dawna śie á ſliczną nieſtatku takiego impreze wgłowie swoiey mieli Babilonczykowie/ kiedy na koronácyach Panow swoich miedzy inſzemi zazywali y tey ceremoniey. Rozmaitego ptaſtwa / orlow/ rarogow / ſokołow ſłowikow/ ſzpakow/ czyżow/ kanarkow/ jaſkułek nałapawſzy wiązali od baldachina thronu Krolewſkiego na ſubtelnych z karmazynu niteczkach/ aby tak gdy poddani do pocałowania reki ich z niſkim przyſtepowali pokłonem/ y na swoie waſálli przyſiegali homagia / latały około głowy Panſkiey: jakoby na nie z Pſalmem 145. wołaiąc. Nolite confidere in Principibus, in filiis hominũ in quibus non eſt ſalus. Nie ufaycie Jowiſzowie Ziemśćy lubo wam poprzyśiężone pioruny na Nieprzyiaciele offiaruią czarnym ani czerwonym orłom. Nie wierzcie rarogom / ſokołom / jaſtrzebom/ lubo ie hoynie codzien z reki/ swey kármićie. Nie vfayćie ſłowikom/ kanarkom / y czyżykom lubo was wdzięczną kapelle swoy melodią cieſzą. Niech tylo zła chwila vderzy: niech naſtapi zima: niech śie cukru/ maku w korytkach przebierze: Niech śie błyśnie nadzieia bogatſzych połowow/ vdzielnych Panſtw/ vgonienia prowinciy/ y koron: poleca jáko oczy wybrał/ poleca do zawzietych w głowie interesow swoych: Et non permanebunt in die tribulationis. Pſal. 145.

Przeſtrzegł P. Bog Babilonskiego Monarche Nabuchodonozora przez Daniela Kaznodzieie ſwego Si mens non læva fuiſſet, o tym nieſtatku wiernośći poddanych naprzeciwko ſobie. Puscił nocy iedney taki na tego Krola ſen. Zdáło mu śie że widział drzewo iakies w pośrzodku ziemie wyſokie tak że obłokow śiegało/ mocne barzo/ na wſzyſtek okrąg ziemie poglądaiące. Liscie iego dziwnie ſliczne / á fructami tak obfituiące/ że śie pod nimi zginało. Pod nim miały łezyska swoie zwierzęta y beſtye dzikie / na gałeziach iego

gnia-

Dan 4, 9. gniazdá zakladało wszelakie ptastwo. Subter eam habitabant animalia, & bestiæ terræ, & in ramis eius conversabanrur volucres cæli: & ex ea vescebatur omnis caro. Gdy sie tak Krol slicznemu/ buynemu mocnemu drzewu przypatruie/ gdy sie wdzieczna melodia krzykliwego delectuie ptastwa: gdy mu sie lwi/ tygryse/ lamparćy/ słoniowie/ żubrowie kłaniaia: gdy słowicy wdzieczna wytrzasaia gorge/ corezuia krucy/ błaznuia papugi/ alic głos strasliwy z nieba: Succidite arboré. Fugiant bestiæ quæ subter eam sunt, & volucres de ramis ejus. Przestraszony Pan tak cudowna wizya co predzey wołac każe Proroka swoie/ pyta coby to byc miało. Odpowiada Prorok że drzewo ktores widział Panie moy/ ciebie hieroglifikuie. Arborem quam vidisti, tu es Rex qui magnificatus est & inualuisti: Te zbytnie frukty znacza bogactwa/ dostatki/ maietnosci twoie: ptastwo to/ krucy papugi/ słowicy/ rarodzy/ orlowie: bestye/ lwi/ tygrise/ lamparći/ płomienczyczy/ żubrowie/ rysie/ y sobole sa to sludzy/ pokoiowi/ dworzanie/ poddani twoi/ ktorymes rozdawał Woiewodztwa/ tenuty/ starostwa/ oekonomie bogate intraty/ ktores czynił urzednikami/ Wojewodami/ udzielnemi Xazety/ ktorymes conferował laski/ pieczeci/ klucze/ buławy/ Ex ea vescebatur omnis caro. Azes słyszał głos z nieba/ aby drzewo wycieto. Wiedz że o tym Krolu/ ze przyidzie na cie nieszczescie: Wyrzucacie z Krolestwa/ y opuszczony/ wydany od slug y poddanych twoich tułac sie lat siedm po lasach/ pustyniach y sianem jako wołżyć bedzieß: Ejicient te ab hominibus, & cum bestiis ferisque erit habitatio tua: & fænũ ut bos comedes: a na ten czas doznaß że oni twoi lwi/ tygrysi/ lamparci/ oni zubrowie oni ignem spirátes leones płomienczykowie/ co sie zdało ze o całość dostoynośći twojey/ swiat ogniem palic mieli/ coc tak kortezowali/ nie tobie ale twemu szczesciu sie kłaniali. Fugient, Fugient bestiæ quæ subter eam sunt, y inszych szukac Panow sobie beda: Fugient volucres de ramis ejus; opuszczacie twoi ktoriches nadzieie pokładał Orlowie/ abo raczy wyrodni od przodkow swych czarnẽ y czerwonego orla gniazda sempowie/ y zprzysiezeni ze lwem iákimi drapieznym gonic cie z panstwa twego beda. Ulecą iastal-

ſkulki / y ſłowicy/ y papugi / y pochlebni krucy. Fugient vo-
lucres de ramis tuis y ſzukac ſobie drzew cudzoziemſkich prote-
kcyi bedą: Et non permanebunt in die tribulationis. A ty opła-
kany Monarcho ośiadſzy gdzie na cudzey muraẃce/ dumać
ſobie tren Joba iakiego lżami śie zalawſzy muśiſz. Fratres mei Job. 6, 15.
præterierunt me ſicut torrens qui raptim tranſit in conuallibus. Ec- u 17.
ce non eſt auxilium mihi in me, & neceſſarij quoque mei receſſerunt
a me, & noti mei quaſi alieni. Dereliquerunt me propinqui mei,
& qui me noverant obliti ſunt mei. Inquilinæ domus meæ, & an-
cillæ meæ ſicut alienum habuerunt me, & quaſi peregrinus fui in ocu-
lis earum. Seruum meum vocavi, ofiarowałem amniſtią rebe-
liey/ obiecowałem przyiąć oycowſkim affektem iako mar-
notrawce: & non reſpondit mihi. Odbieżeli mnie tanquam na-
vis: Tanquam avis: Tanquam ſagitta. Sicut torrens, qui raptim Sap. 5.
tranſit in convalibus. Job.

Widzieliście w ślicznie od Ducha S. ukſztaltowaney
imprezie nieſtatek przyjazni Wołoſkiey/ patrzcież nań wrze-
czy oczywiſtey. Wyprawił śie Saul pierwſzy Krol Iſrael-
ſki zaraz po koronaciey ſwey przeciwko Filiſtynskim Woy-
ſkom ale wiekſzym ſercem niżli potencią: że dwiema tyśie- 1. Reg. 13.
cy ſam poſzedł do Machmas y Betel: z tyśiącem poſłał na
podiazd do Gabaa Beniaminowego Jonathe ſyna ſwego
dzielnego czułé / odważnego aż do śmierci ſwey Kawalera.
Poſpolite ruſzenie licencyował y roſpuścił do domow. Za-
ſkoczył gdzies placową ſtraż Jonathas/ wyciął wpien kil-
ka tysiecy ludu y oboz rozgromił. Percusſit Jonathas ſtationem
Philiſtinorum: Zebrali ſie pretko rozgromieni Filiſtino-
wie/ oblegli Krola w Machmas/ z mocnemi y wielkiemi
woyſki wciaſnych barzo mieścach y nie przebytych przepra-
wach. Triginta millia curuum & ſex millia equitum, hołoty ćma.
Et reliquum vulgus ſicut arena quæ eſt in littore maris plurima. Prze- u 6.
ſtraſzeni Iſraelczykowie/ nocą odbiegli Paná/ pokryliſie gdzie
kto mogł wſtudnie/ lochy/ iaſkinie/ po ſkałach y láſach. Quod
cum vidiſſent viri Iſrael ſe in arcto poſitos, abſconderunt ſe in ſpelun- u 6.
cis, & in abditis in petris quoque & in antris & in ciſternis. Drudzy

po Wołosku wpław Jordan przebywszy przedalisie do nieprzyiaciela; Hæbrei autem transierunt Iordanem in terram Gad & Galaad Niezostało przy krolu ieno sześćet meżow; y to oprocz
u. 7. Pana a Pulkownika żaden miecża ani kopiey/ żaden bandoleta ani pistoleta niemiał/ zowa tylko Mazowiecka strzelba z kiimi a procami / iako zowemi co teraz nastały łuczkami Polskiemi / na ktorych saydakach mogłbys ono lemma pisac : Ne pugnent. Byle sie tylo z daleka o nieprziiaciela otrzeć / potym co predzey na odwrot. Recen-
u. 15. suit Saul populum qui inuenti fuerant cum eo , quasi sexcentos viros. Cumque venisset dies prælii non est inventus ensis & lancea in manu totius populi, excepto Saul & Ionatha filio ejus. Co rozumiecie Panowie moi/ jaki teżto tam rząd/ iaka polnych Pisarzow wierność y przeciwko oyczyznie życzliwość/ co za dozor Pulkownikow/ iaka lustra Hetmanska była/ ktorzy tak niezbroyna hołote popisowali za Husarskie/ Kozackie/ Raytarskie poczty/ a iednak sie od rzeczypospolitey nietylko na poprzysiężone reiestra całego żołdu / ále y darownych cwierci / y kilka razy na rok aßignacyi na chleb vpominac dopuscili. O Boże w sądach twoich straßliwy/ iako takie kradzieży pospolitego skarbu / iako tak zdradzieckie łupie-
2. Reg. stwa Oyczyzny sądzic straßliwie musiß. Wiec jako to na woynie kostka rozmaicie pada / á jako mowi wielki wojownik Dawid / Dubius est eventus belli, & nunc hunc nunc illum gladius consumit: Odważná ona y meżna Jonathy wycieczka/ gdy z giermkiem tylko swoim wpadßy w Filistinski oboz Oycu zwycięstwo niespodziane sprawiła/ oni przedayczykowie Hebreyczycy co iuż byli nieprzyiacielowi przysiegli / znowu do Saula Pana swego powrocili/ iako jaskulki po zimie/ jako Chamæleontowie/ jako wietrznikowie za obrotem fortuny tam y sam biegaiacy. Przysiegaia Saulowi na Koronacyey/ gdy sobie tryumphy y łupy z nieprzyiacioł obiecuia: á gdy widza że Nie-

przy-

przyiaciel przemaga/do niego sie przedaia: znowu od niego/ jesli sie gdzie fortuna obroci: z pany swemi zawsze Neutralistowie/ samey tylko fortunie przysiegle zołnierstwo. Niewierzycie aby sie w Hæbreyczykach tak sprosny przeciw Panu wierności niestatek mogł znaleść? Słuchayćiez co o przedayczykach pomienionych ingrossowal Duch S. w Boskie swoie Acta. Hæbrei quoque qui fuerant cum Philistiim heri & nudius tertius, ascenderantque cum eis in Castris, reversi sunt ut essent cum Israel, qui erant cum Saul & Jonatha. Prawie amici secundùm tempus suum, & non permanentes in die tribulationis. 1. Reg. 14. 21.

Sama tylko niebieska polityka tak niezbożna przeciw Panu brzydzi sie Chamæleontina. Zna Monarche swego rownie w szczesciu jako y wnieszczesciu. Dwadzieścia y czterech we złoto vkoronowanych starcow, ze czterema zwierzety/ Orlem/ lwem/ wołem y człowiekiem/ z thronow swych powstawszy ze wszystka rzesza Niebieska kłaniaia sie Barankowi Dominatori terræ, y spiewaia na vmor Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat & qui est, & qui venturus est, y służa mu Die ac Nocte, nie tylko wednie pomyslnych successow / ale tez y wnocy nieszczescia; nie jako jaskulki lecie: ále tez y zimie: nie jako Jonaszowe hedery/ gdy rosa zaranna wdziecznie chłodzi/ ale tezy y wpołudniowym Słonca vpaleniu Die ac nocte. Kłaniaja sie mu nie tylko kiedy stabat supra mōtem Sion, kendy go Kawaleria niebieska Cherubicznemi mieczami zastepuie/ kendy Seraphicznemi ognistemi Kirisami płomienczykowie niebiescy okrywaia gdzie centum 24. millia habentes nomen ejus scriptum in frontibus suis, assistuia. Nie tylko / kiedy mu niebieska nalutniach Kapella zwyćieskie wygrawa trophea sicut Citharædorum Citharizātium in Citharis suis: ale tez kiedy sie od Nieprzyiaciela

Apoc. 4, 8.

Apo. 14.

zawdiowany krwią własną oblewa y przymierza do śmierci. Widział Jan S. Xiegę iedne taiemnic pełną ale tak misternie zapieczętowaną że iey żadne sczyre Stworzenie otworzyc niemogło. O co gdy śie frasuie y rzewliwie płacze/ ćieszy go ieden z ukoronowanych starcow y assecuruie
Apoc. 5,5. że Xiegę wnet lew zwycieski otworzy. Ne fleveris: vicit leo de tribu Juda radix David aperire librum, & solvere septem signacula ejus. Ledwie co to wymowi/ Xiegę otwiera nie lew/ ale we krwi swoiey ponurzony Baranek/
v.6. bliższy śmierci niżli żywota. Ecce in medio throni Agnum stantem Tanquam occisum, a cztery zwierzęta ze dwudziestą czterech koronnych starcow na Ziemię upadszy czołem mu biią: Et cum aperuisset librum, quatuor animalia & viginti quatuor seniores ceciderunt coram
v.8. Agno, habentes singuli Citharas & Phialas aureas plenas odoramentorum, y śpiewali mu na triumf: Dignus es Domine accipere librum & aperire signacula eius, quoniam occisus es. Co czynicie Panowie/kto kiedy słyszał / kłaniać się zábitemu Panu? czy znaydziecie na świecie polityka taka? Znaydźie; Ale na niebieskim: tylko bo na ziemi taka cnota RARA avis in műdo nigroq; simillima cygno. Adote' o Barankowych tam tryumfach wielkie cyt; lwa tylko wszyscy wystawiaią: Vicit leo: y owszem Baranka źle vdaią/ mowią że przyszedł na obrot obłudnego szczęścia/na ięzyki/pośmiechy na contempty/affronty rozliczne/y na śmierć Occisus es: a przecie Niebieska z Senatem swym rzesza nie/applauduie lwowi ale Barankowi: Dignus est Agnus y triumfow lwich zapomniawszy przy Baranku iako przy Panu swoim własnym stoią. Permanentes in die tribulationis.

Do tey Niebieskiey Polityi znać że sie był wpisał On godny wszystkich wiekow pamięci Senator Davida Ethai

2.Reg.15. ktoremu iuz w lata podeszłemu / gdy wygnany z Panstwa Pan ofiárowal neutralitatem / y pozwalalnie tilko salvam guardiam od nieprzyiaciela / ale tez y accordu z nim. Cur venis nobiscum? revertere & habita cum 2.Reg.15.19.
Rege quia peregrinus es. Heri venisti, & hodie compelleris nobiscum egredi. Ego autem vadam quo iturus sum; revertere & reduc tecum fratres tuos, & Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem, quia ostendisti gratiam & fidem: Dobry a wierny poddany umierac wolał niż Pana odstapić: przyśiagł na Boski y Krolewski Maiestat że przy nim do gardła zostaie. Et respon- v. 21.
dit Ethai Regi dicens. Vivit Dominus, & vivit Dominus meus Rex: quia in quocunq loco fueris Domine mi Rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus. O niewysławiona cnoto? Niech żyia / y na wieki żyia / niech odniosą hoyne y na dziatkach swych in mille generationes błogosławieństwo Polscy naśi Ethaiowie co przy Panskim Maiestacie odważnie do tąd zostawaią Sive in morte, sive in vita.

Nieuszedłbym nagany / y słuszney podobno oiałka prywatnej Religiey przymowki / kiedybym tak życzliwych y wiernych wtym zacnym Mieście Gdanskym Ethaich Maiestatowi Pana mego powinszować nie miał / ktorzy śie z odwagą maietności / żon / y dzieci / y zdrowia swoiego zprzyśiegli na to / aby z Panem swoim zostawali Sive in morte, sive in vita. Niebieska zaiste polityka żadnemi ani złotych gor obietnicami / ani pogrożkami zguby / niedali śie uwieść / aby odstąpiwszy Baranka ziemi Polskiey panuiącego lubo za obrotem fortuny / Tanquam occisum y iuz w desperacyey rozlicznych opinii z Koroną swą pogrzebionego Krola Polskiego / pokłonili śie prædoni gentium Hier. 4,7.

 Szwedz=

Szwedzkiemu lwu / lubó zwycięskiemu lubo triumfalne-
mu/ ktory sobie na kornetach swoich (iako był głos) hafto-
wac rozkazał lwa znapisem onym Vicit Leo, lubo tak
szczesliwemu / że w iednym nie całym roku / venit, vidit,
vicit, (ále ia przydam) vicit periurio, vicit perfidiâ, vicit
malis artibus leo. Nieześło by im było na polytycznych
defecciey swoiey zasłonach / ták iako niezeszło zdradzieckim
Elbiongom/Toruniom/Malborkom / y Hołdownemu /
Xiestwu. Pociągnąc ie mogła do Tyranńá commercio-
rum na morzu securitas, objecana plenis buccis libertas,
ochrona spalonych przedmieścia/ a co nawiekßa / iedność
religiey z nieprzyzacielem. Przyćisnąc mogło do dediciey
spustoßenie Żuławy / boiażń zawartey zpogranicznemi
Panstwy nieprzyiacielskiey ligi. Ale przemogła nad
wßystkie politiczne interessa, cnota. Niechcieliśie sprosta
z Panem swoim Chamæleontina zmazać: vmierac woleli
niżli nammieyßa perfidiey makułe ponośić : iákosie raz
Maiestatowi Panskiemu oświadczyli: In quocunq; loco
fueris, sive in morte, sive in vitâ, ibi erit, Gdansk, Servus
tuus; tak dotrzymali wiary.

Zá co chwalilbym cie zacne miasto obßerniey / ale
dosyć mi rzec iminiem Maiestatu Pana mego co Theo-
dorik Krol mowił kiedys do swych / wam podobnych E-
thai. Accessit meritis tuis cunctis laudibus pretiosior
Cassiod.lib.5 var.40.
fides, quam Divina diligunt, mortalia venerantur: hæc
inter socios amicitiam servat: hæc Dominis purâ inte-
gritate famulatur; etsi beneficium tantæ rei latius quæ-
ras, immutabilis fidei est, quod bene vivitur. Gdy by mi
śie godziło nawieczna pamiątka kolos waßey przeciwPa-
nu wierności wystawić/ rozkazałbym Lysippowi iakiemu
aby na nim postawił Apokaliptycznego Baranka/ Agnum
stan-

ſtantem in medio throni Tanquam occiſum; a dwudzieſtu czterech Koronnych ſtarcow (wſzak od Korony Krolewſkiey protekcią herbowne waſze kryże maią) kłaniaiących śię mu: adałbym łokietnemi ze złotá litery Ethaiego lemma ; Sive in morte, ſive in vitâ, tecum ſervi tui, Amen.

KONIEC.